

HUSZTI PÉTER

EMLEKPRÓBA

Az író arca

Azt a néhány percet, egy próbaszűnetet, a röpke, fél-szeg találkozást egy nyári sajkódi este hívta elő a múltból. Az író özvegye, Ella asszony invitált meg bennünket egyenesen a Balaton hullámaiból. Langyos este volt. Csillagos, meghiit, feltölt. Bebarangoltuk a kertet, a szobákat, aztán késő éjszakaig beszélgettünk a verandán az öböl felett. Megjöttek, majd észrevétlenül eltűntek a család tagjai, szomszédok köszöntek be; s úgy láttam, Ella asszony nemcsak a háznépet tartja össze, de a szellemet is őrzi a falak között, az évek, évtizedek hangulatát, múltbéli esti beszélgetéseket. Mintha az író is leült volna közünk egy percre, mint azon a zimankós novemberi délelőttön a színész-társalgóban.

Az Aruló bemutatójára készültünk. Vítavza egymással, önmagunkkal, vítavza történelmi ismereteinkkel, hiszen a dráma egy eddig ismeretlen Görgey Artúr rajzolt elénk. Először találkoztam Németh László drámájával, s

elámultam, hogy ez az író ugyanaz, aki az Egető Eszter-t írta, kamaszkorom egyik kedvencét. Sokszor ráam esteledt, és én vak-sin kuporogtam a porolón, és fáltam a sorokat, Eszter életét.

Az első jelmezes próbák valamelyikét meglátogatta a szerző. Kicsit túl ünnepestes lett minden. A játék, a mondatok, ahogy vártunk rá, a büfében, ahogy belépett közénk, ahogy leült, s ahogy hallgattunk. A várakozó csendben az arcát fürkésztem. Nem találtam a finom arcban, a lágy vonásokban a költőt, aki kerlelhetetlenül idéz törvény elé mítoszokat, nemzetnagyságok, nemzetarúlok perét „tárgyalja újra”, megdöbbenő megvilágításban fest le csatatereket, hadmozdulatokat, kegyetlenül számol el előítéletekkel, hősei visszafojtott indulatait, gyűlöletei mögött bármikor kitörni kész vulkánok bugyborékolnak.

Az az arc inkább egy át-szellemült zenetudóse, tanítóé, vagy plébánosé, de még inkább gyermekeket gyógyító, jószágos doktoré volt. A feszült csendben halk, különös fuvolahangon néhány szó hangzott el az egyik mellékszereplő ruhadarabjáról: „Ez az ember nem hordhat ilyen kabátot és még a karján sem lehet ilyen színű és formájú köpeny, mikor megérkezik... A többi... rendben van...”

Mit tagadjam, csalódott voltam. Talán a többiek is. Nem hiszem, hogy bárki ovációt várt volna, vagy mennydörgő szitkokat, csak annyira degeszre voltunk tömve Görgeyvel, annyira tüftödöttünk Németh Lászlóval, hogy ez a praktikus néhány szó — akkor úgy rémlett — nagyon messziről érkezett.

Biztos másképp hallottam volna, mást hámoztam volna ki belőle, ha akkor már ismerem Csehov és Sztanyiszlavszkij röpke szaváltását a Sirály bemutatóján, mikor is Anton Pavlovics analízis, esztétizálás helyett csupán ennyit mondott a véleményére éhes rendező-főszínesz-

nek: „Ide figyeljen! Csodálatos! Csak lyukas sárga cipő és kockás nadrág kellene.”

Ez a különös néhány perc, a költő arca sokat foglalkoztatott aztán is. A szinpadon Bessenyei Feri — Görgey — győrtte magát, és én, jelenésemré vártam a színpalak mögött, próbáltam azonosítani író és teremtményét. És később is, ahogy a Németh-dramákat olvastam, majd játszottam, egyre ke-restem, egyre kutattam abban az arcban, abban a hangban, abban a testben-lelemben Széchenyit, Husz Jánost, Galileit, a két Bolyait, Bodnárét és János fiát, meg a többi hajlithatatlan öntvényű, alkut nem ismerő, önpusztító figuráját.

Aztán rájöttem, hogy ez badarság. A dolgok nem így fügnek össze. Az azonoságok valószínűleg mélyebben és rejtőzködve munkálnak. De addigra sok „papushóst” láttam nehéz helyzetekben nagy-szerűen viselkedni, és sok látszóban kellett — néha kis hazugságok miatt — csalódnom.

HUSZTI PÉTER

EMLEKPRÓBA

„Sir” Kamillka!

Vajon tudod-e Kamillka, hogy alig van olyan próba, olyan előadás előtti büfétracs, hogy el ne hangzana a neved? És nem elsősorban a könnyecsordulásig megröghögtető sztoribajnokról beszélünk, nem a tüneményes házigazdáról, hanem valakiről, akihez a színházban nélkülözhetetlen, mégis olyan ritka és hatálosan veszélyes humorvilágban igazodhatunk, akitől, ha bajban vagyunk, meríthetünk, a csetlő-botló kisemberek virtuózáról, a szívbé markoló nevettetés nagymesteréről, a bohóchréfák könnyfakasztó tudósáról, a rólunk szóló tanmesék, minkat könyörtelen szeretettel telepező, de azonnal fel is menő testi és lelki totyorgósok bibájos kis professzoráról. Az örömhözó napsugárfutórol.

Mi a titka egy színésznek? Mi a titka egy embernek? Ezeket csupán megkérdem, eszem ágában sincs, hogy válaszolni próbáljak rá. Mindössze annyit kockáztatok meg, hogy számomra egyre fontosabb, egyre döntőbb érteke van a hitelnek! Hitele

egy embernek az életben, hitele egy színésznek a színpadon. Ez végül is, azt hiszem, a legfontosabb.

Ha nagy korszakáról beszélhetünk az operetnek — amit mint ifjóné én is elolvadva bámultam, amelyet egy-két társával éppen Feleki Kamill fémjelzett —, arra, azt hiszem, éppen a hit és a hitelesség volt a legjellemzőbb. Hitték a műfajban, ugyanúgy, ahogy mondjuk Kálmán Imre, Lehár és Jacobi Viktor hitt. A legendás Sir Bazil, a tüneményes Miska főpincér... és a többi, ezernyi figura, ezernyi hús-ér élő emberből volt olyan hitelesen egygyé varázsolta, hogy abban hazug mozdulat, öncélú viccelődés, hamis hang nem kerülhetett. S ezt a hitelességet, ezt az igényességet vitte magával Feleki Kamill a prózai színpadokra, a variétékbe, az estrádműsorok zürzavarába, a füstös mulatókba, sőt még a cirkusz porondjára, a trapéz hintájára is. Így születhetett a

megszámlálhatatlan édes, undok, ütődött, ravasz, gonosz, zabálni való balfácán — ezernyi kis mesterem. Kidalgozva minden szót, minden mozdulat, nyögés, nyafogás az utolsó milliméterig, megkomponálva minden megérkezés, minden szünet, befejezés, a kellékek bűvészekvizitumként betanítva, ruhák szerepre szabva, maszkok az utolsó ráncig, bajuszokdíg, hajfürtig életre galvaniálva... Csak így születettek a legendás Feleki szerepek! Mindez arról jutott eszembe, hogy közeledik augusztus 22-e, Kamillka születésnapja.

Nem nagyon szeretem az ünnepeket — jakadt ki egyszer Kamillka. — A születésnapokat például egyáltalán nem. Micsoda dolog, hogy az embert az év egy napján felköszöntik, aztán a többi háromszázhatvanöt napot esetleg rá se fűtyülnek. Meg aztán éppen erről a napról nem is nagyon tehet az ember. Inkább talán a szülőket, az édesanydákat kellene ilyenkor köszönteni! Nem? Születtem, véletlenül Török-bálinton, ezt a születémmek köszönhetem. Véletlenül kaptam a ritka Kamill ne-

vet is, ezt meg Szepi polgármestertől tudom, véletlenül talán az is, hogy színész lettem, ez meg ugye, a kakasülönék köszönhető, meg a Vigszínház bárszonyfüggönyének, meg az elegáns Tanay Frigyesnek és Rajnainak... A továbbiakat aztán már megoldhatja és el is ronthatja az ember. De egy napot kiragadni az évből, ez semmi. Engem mindennap szeressenek vagy utáljanak! De mindennap!!!

Ahogy a pasaréti éjszakában búcsúzkodtunk a kertkapudnál, Kamill megfogta a könyökömet: — Ismered az életmegfordítási elméletemet? Visszafelé kellene élni, apuskám! Persze! Magányosan, örege, kiegőve születni, és szép lassan fiatalodni, erősödni, vidámozni. Bár a fene tudja! Képzeld el, micsoda böggés lenne annak is a vége: már csak három hónapos a picit, már csak kettő, már csak egy... — s úgy röghögtünk az alvó Csébi utcában, hogy rémülten ablakok nyíltak, gyanakvó szemek pislogtak a függönyök mögött, s a szomszédban, biztos ami biztos, eloldottak egy félméteresen viccsörgő farkaskutyát.

HUSZTI PÉTER

EMLEKPRÓBA

Zsemlye-műfaj

Izgalmas felfedezés volt számomra a novella, mint pódiumműfaj. Egy-egy bemutatóra készültem, ha tehetem, valahogy úgy igazítom, lázas napjaimat, hogy legközelebb maradjak ahhoz a világhoz, amelyet megjeleníteni készülünk. A próbák, előadások utáni beszélgetések ügyis, ha akarjuk, ha nem, arrafelé kanyarodnak, de ha időm engedi, lemezeim közül azokat hallgatom, amelyek valahogy kötődnek a játékhoz. Földrajzi és történelmi atlaszokat, művészettörténeti könyveket is lehetőleg a darab, a szerep tájáról választok. A Festett egék próbái alatt ismerkedtem meg Illés Endre novelláival. Szorongatot emberekre volt szükségem. Egyre nagyobb izgalommal átam lejjebb a drámai történetekbe, foltogató, megalázó helyzetekbe, tragikomikus, néha tiűlélhetetlen lelepezésekbe. Elámultam! Mi mindenre képes, mennyire átélhető egy novella. Ez a „zsemlye-műfaj”. A hamis játéknak, kis és nagy drááásoknak, a kiszolgáltatottságnak, félelemnek, szorongásnak, a boldog és bepiszkolódtott szerelmek

és újra és újra a hazugságnak, az életformává csontosodott romlottságnak kicsoda kavalkádját tudja — szinte a bőrünkön — éreztetni.

A figurák viselkedése, hanghordozása, váratlan kitörése, feszült hallgatása megannyi remek szerepet ígért! Néhány oldal, és megismertem őket. Ekkor döntöttem el, hogy egy-két novellát — melyek legjobban izgattak — megpróbálok színházzá formálni. Hamar belebuktam! Szerepzetem, jelenetemet, helyszínekre bontottam — de nem hagytták magukat. Így maradt végül (a novella és a színeszet, mindkettő a maga erejével), s tartja a színpadi játékok mellett magát rendületlenül egy miniatűr dráma a sok közül, a Szigorlat.

Száz-valahányszor „ját-szotam” egy előadóestben, százfélé közönségnek; bölcsészekről tanáról bumlizó parasztnénikig, medikusóktól munkásokig, matrózblúzos, kipirult arcú gimnazistáktól Párisba,

Londonba, Buenos Airesbe „szakadt” honfitársainkig. A verseknek, drámarészleteknek, daloknak mindenhol más és más réteget értették, unták vagy élvezték. Az eleinte félbe, csupán kísérletképpen eljátszott Szigorlatot azonban mindenütt feszült figyelem kísérte. Bár fényképem nincs róluk, plakáttal, szerepkönyvvel! létezésüket nem igazolhatom, mégis így került kedvenc szerepeim közé Wurm Gyula tanító úr, Karlovits professzor, Kovács Gyula tanársegéd és a Szigorlatozó medikus, Illés Endre.

Illés Endrét láttam haragudni, próbán felszisszeni, munkatársi viszonyt végérvényesen lezárni, hideg udvariassággal hallgatni, de sosem láttam másnak lenni! Sosem láttam szerepet játszani! Természetességgel tekintette közönség az előadást, sosem győzte eléggé hangsúlyozni — sok-sokszor is —, hogy ami létrejött, azt a színház hozta létre; színeszek, író, rendező, tervezők együtt. A színház diplomácia! — mondatnánk. Diplomácia? Igen, lehet, de inkább szeretet meg tapintat. Elis-

merés és figyelem. És ami a legfontosabb: érzék. Színházi érzék! amivel mindent el lehet érni, a néha túl érzékeny, néha hisztérikus, bolhából elefántot csináló, gyanakvó, mert könnyen sérthető, de egy előadást, egy jó ügyért mindenre képes, mindent vállaló fura figurákka.

Mondatok, gondolatok, ízek, hangulatok messzire kísérhetik az embert. Bujkálnak, eltűnnek és váratlanul élnek toppannak. Illés Endre játékaiból néhány súlyos gondot, változalanul válasra váró kérdést cipelek magammal ma is; fájó és fénylő emlékeket. Egy részüket titokban új játékokba szövöm, a többit viszem tovább, mit is tehetnék! Hozzám tartoznak, akár felelőik, akár szűgyellni valók. Védelmükre az „utolsó szó jogán” sem tudok szebbet, igazabbat, fájdalmasabbat mondani, mint a Szigorlat hírtelen emberré érett, döbönt medikus:

„Felnőttek vagyunk, nekünk már nem adatott meg a kegyelem, mint az ártatlanoknak. Minden tettünkért vállalni kell a felelősséget, semmi alói nincs feloldozás!”

HUSZTI PÉTER

EMLEKPRÓBA**A poétakirály**

Könyvszekrényem aljában évek óta rendezésre vár egy paksaméta, amelyben — a mi kis világnkra egyáltalán nem jellemző — békében és megértésben szerepek, darabok, forgatókönyvek, fotók, ledorongoló és ajnázróújságcikkek, meghíúsult és beteljesült álmok zsúfolódnak.

Ki tudja, hányadik rendezési kísérlet rohamomban — amelyben ismét csupán addig jutottam, hogy széttűrtam a papírhalmat — meglepődve fedeztem fel, hogy szímszínház két év-tizede alatt hány királyi is játszottam már. Találomra egymás mellé raktam néhány fotót. Különleges összetételű uralkodóház jött létre.

A sor elejére a véletlen a történelem felett suhanó, a történelem vad viharait döböntven szemlélő II. Lajos királyt állította. Szomorú Dező meghatározatlan műfajú, versoperájával új korszak kezdődött a Madách Színház és így sokunk életében. Ádám Ottó főrendező ezzel a zavarba ejtő dráma-
val kezdte igazgatói mű-

ködését. A II. Lajos király próbáit és előadásait sor-som piros betűs napjai között tartom számon. Élettel, tervekkel, vágyakkal, energiával teli társulat kezdett új fejezetet, fiatal, lehetetlen nem ismerő csapat ugrott neki ennek a zeneműnek egy lefegyverzően felkészült, izzó szemű rendezőkarmester irányításával. Mámoritó próbák voltak! Lázás, feszült, elektromassággal teli délelőttök és esték. A muzsikuskoknak bizonyosan gyakrabban van részük a bizsergető élményben, ahogy egy dallam váratlanul életre kel, szólamok összefonódnak, a halott hangjegyek, előjegyzések megelevenednek, és megszólal az áhitott, várva várt harmónia, a megálmodott zene.

Az olvasópróbán a legnyitottabb, a legbefogadóbb a társulat. Ilyenkor lehet a legkülönlegesebb álmot is kihetőné tenni, ilyenkor kell egy dráma hangját megütni. Ádám

Ottó olyan átszellemült, mégis olyan pontosan adta elő a drámát, olyan élhetően intondálta Szomorú elhaló sóhajait, háborzongató sikolyait, jajkiáltásait, fuldokló áriáit, hogy ott, akkor, egyszerűnek éreztem mindent. Tudni véltem az utat, amelyen haladnom kell, tisztán látam a célt, amelyet el kell érnem. Persze, a könnyű lebegés csupán a következő napi rendezőköz-
próbaig tartott. De a II. Lajos király olvasópróbájának hangulata végigkísért a próbák, az előadásokon. Talán ez az álomszerű dráma indította el bennem valamit, kényszerített tüprenszeni a színészi hivatáson. Mig öltözömben az előadások előtt magamra öltöttem a pókhálószőrt se-lyemington, a vékony lo-
vagnadrágot, miattal befűztem a habkínnyű, combig az erő szattyányszímat, felragasztottam jakószőke parókámat, majd magamra borítva az áttetsző éjszakai királyi köntöst, fázósan kétóvón elindultam a színpad felé, végig a hosszú folyosón, be a nehéz vasajtón, majd szokásomhoz híven, percekig némán ücsörögtem egy oszlop tövé-

ben, az enyvszagú díszletfalak között, szinte fizikailag is éreztem, ahogy valami megváltozik, megbillen, átrendeződik bennem. Mintha a játék kezdetét jelző feljajduló harsonaszóra a fájllyak fényétől kísértetiesen imbolygó királyi várba valaki más is beszédült volna velem az ügyelőpulttól. Talán akkoriban kezdtem el kutatni, tündönni, hogy mit is jelent számomra a színészet. Mi az a titokzatos varázslat, amit csak a színpad adhat. Ami néha gyönyörűséget is okoz. Akkoriban fogalmazgattam a magam választát is: hogy végigélhetek ajándékba kapott sorsokat, és szenvedhetek és tombolhatok mások helyett. Tanú lehetek — ha utólag, ha néha hamis tanú is — katartikus felemelő és megalázóan szűlnalmas helyzetekben, sorskerdesekben. Megidézhetek árnyakat, kiengedhetek a palackból szellemeket, démonokat. Megmutathatok, kitarthatok, pellengrére állíthatok hőseket, áldozatokat, pítádnereket, gyűlölnivalókat, akik köztünk élnek, bennünk laknak, akik végül mi is voltunk, vagyunk, lehetünk.

HUSZTI PÉTER

Karmester lettem

Úgy látszik, kell valami legyőzhetetlen gyerekes ahhoz, hogy valaki színész legyen. Hogy legalább egy bizonyos időre elhiggye, hogy ő a menekülő, és ő az üldöző, ő a király, és ő a paraszt. Hogy friss, tiszta, rácsodálkozó szemmel fedezze fel néha önmagát is. Hogy beledőljön magát látszólag hihetetlen, néha értelmetlennek tetsző mesékbe. Mérlegelés, vélemény és kritika nélkül. Ahogy a gyerek! Badarság lenne számon kérni egy sráctól, mikor Winnetout játszik, vagy a ma inkább népszerű Jedi lovagot, a Csillagok háborújának hőseit, hogy egyben minősítse, véleményezze is őket. Nincs vélemény. Hiszen ő maga Winnetou, ő a Jedi lovag. Az életüket éli, a hitüket, az igazságukat vallja, a tulajdonságukat viseli. Fergetegesen lovagol, tévedhetetlen nyomolvasó, nagyszerűen navigálja kenudát félelmetes vízészek között, tud s ha kell, mer skalpolni, halálpontosan célozni, lézerkardot forgatni, űrhajót vezetni, gyilkos

EMLEKPRÓBA

bolygót megsemmisíteni, hitéért az életét odaadni.

Ha nem is ilyen egyszerű, nem is ilyen meghatóan magától értetődő, de néha — félek, egyre ritkábban — a színezet is okozhat ilyen örömeket. Az önfeléd játék varázslatát. Váratlanul, egy varázspalca intésére, teljesülhet messzire tünt gyerekkori álmunk. Többször okoskodtam már, hogy nem irigylenem senkitől úszómedencés palotát, csodaautót, hét nyelven beszélő, Hifitornyot, videomozit. Egyetlen vagyon tárgy van, amit reménytelenül és állandóan irigylek — s lehetőleg a legnagyobbaktól — a zené. A zenélni tudás. Elbűvöl a pianista együttélése zongorájával, a virtuóz hegedűs ászísemültisége, a karmester felolvasása a muzsikában, a hangszerekben. Az utóbbi néhány évben a film jövőtől lépésről lépésre cserkésztem be az irigyelt tartományt, igaz, csupán a játék varázslatában.

Németh László Bolyai

Jánosaként hegedűnőm kellett egy televíziós filmben. A próbákon kinéletlenül nyúztam, nyúszdaltam a szerencsétlen hangszert, mint néhány hónapig kölyökkoromban, sajnos, hasonló sikerrel. Mégis a felvételen egy kicsit magam is elhittem, hogy én csalom elő „play back” gyönyörű hangjait a tapintatosan és óvatosan hangtalanított hegedűmből. Óriásit léptem álmaim elveszettek hitt birodalma felé a Naplemente tragikus sorsú zeneszerző, koncertező pianistájával. Hetekig bifláztam az ujjrendet, az ujjtartást, a billentést Fiumei Dórával, a főiskola remek és főleg türelmes korrepetitorával, s végül iróasztalon, zongorafedélen, de mondhatom, bármilyen deszkán, örödiően játszottam Grieg és Brahms zongoraversenyének egy-egy kis részletét. A felvételen, amely egy sikeres koncert idézett meg — természetesen profi zenekarral és karmesterrel —, már nem volt más dolgom, mint frakkot öltöni, ujjamat nagyképpően bemelegíteni, a technikusoknak pedig kiakógni a zongora húrjait, és megindítani a hangszálogat.

Ilyen előzmények után Kálmán Imre pianinója mellett már otthonosan üldögéltem, annyira elszemtelenedve, hogy egy-két hangot előben is lepüttyögtem. És végül — ma is beborzongok az emléke — Kálmán Imre karmesterei pálcájával a kezemben, a biztató tekintetű muzsikusok sorfala között bevonultam a moszkvai Operettszínház karmesterei dobogójára, s elvezényeltem a Csárdáskirálynő nyitányát. Sok tapost hallottam már, de valamennyi eltörtült e családka ováció mellett. Pedig mindez játék volt. A remek muzsikusok saját felvételükre imitálták az Emlékszel még... szárnyaló hangjait, a közönség önfeléd tombolását több próba előzte meg, én valószínűleg gyakran mellé ütöttem, mégis, ahogy ott álltam a vakító frakkjamban, csillogó estélyi ruhákba bújtatott közönség dűbörgő tapsa, a zecakar kopogása, a cikázó-reflektorok zürzavarában, jólesett eljátszani a gondolatlat, hogy ha csupán néhány pillanatra is, de teljesül az egy már-már eltemetett vágyam. Egy álomszerű éjszakára mégiscsak karmester lettem!

HUSZTI PÉTER

EMLEKPRÓBA

Kétszeres Kossuth-díjas keresztmama

1966 tavaszán nagyjú voltam. Azt hittem, enyém a világ. Körülöttem forog minden. Diploma előtt már nagyszerű szerepeket játszottam a Madách Színházban, filmekben. Családom, lakósom is lett, gyermekem is született, méghozzá fiú, akinek az Ádám nevet választottuk. Ehhez a gyönyörű névhez, a kereszt-szülők szerepét — és ez már valóban mesebe illő — Tolnay Klári és Mensáros László vállalta. A városmajori templom keresztelőkápolnájába úgy világitott be a napkéve, mint ha egy neorealista olasz filmben lennének. A keresztelő pap bácsi kissé bágyadtan, rutinszerűen kezdte a szertartást, aztán talán a harmadik vagy negyedik mondatnál akadózni kezdett, és mint egy lejárt lemezjátszó, elhallgatott. Felismerte a gyönyörű keresztmamámat, Tolnay Klárit.

Elsápadt, majd elpirult, még mondott néhány értelmetlen szavacskát, aztán végérvényesen belesült a szövegébe. A galambósz

atyja rajongó szemekkel bámulta Klárikát. Aztán rémülten láttam, amint lassan átsvenkelt a keresztmama mögött feszítő, hivatása magaslatán álló keresztapára: Mensáros Lacira. Ettől aztán végképp elvesztette a talajt.

Osszezavarodott. Lelehunyva a szemét, láthatóan kutatni kezdett emlékezete tárházában, színdarab és filmcímek után. El-elrévedezve, megmégálva, nem titkolva boldogságát, hogy ilyen illusztris kereszt-szülőkkel hozta össze jó sorsa, lassan folytatta a szertartást. A jövőről beszélt, mikor ez a kisember feldő és komoly fiatalember lesz, a hit és a szeretet fontosságáról, a szülők felelősségéről és természetesen a kereszt-szülők szerepéről... A meghatározó szavak között, miközben csodálkozó tekintete újra és újra megpihent Klárika arcán, nevek és címek merültek fel a múltból, felejthetetlen emlékek, s mint aki maga sem hiszi, hogy ez vele megtörténhetett, alig hallhatóan suttogta:

„Istenem! micsoda Júlia volt és Nóra és a csodálatos Déryné! el lehet felejtetni? és a Rokonok! és milyen nagyszerűek voltak! Jávorral, Törzs Jenővel, Somlyával... Teremtőm!”

A kis ünnepektől előzőleg egyre türelmetlenebbül nyűszörgött és mocorgott a pölyében, azután abbahagyta a rúgkapálást, koncentrálni kezdett, fejcsékké je cékla színű lett, és az áhítatos csendet megtörve, a kétszeres Kossuth-díjas keresztmama karjában,

hatalmasat úgy pukkantott. Zavartan úgy tettünk, mintha mi sem történt volna, a pap bácsi a csodálatától valószínűleg nem is hallotta a csatazajt, csupán a keresztmama találta fel magát, és jól ismert „Tolnaykláris” közvetlenséggel suttogta oda a pap bácsinak: „Tisztelendő atyám! Talán lassan be kellene fejezni a szertartást, mert az a gyanúm, hogy a fiatalúrnak rettentően fontos és tovább nem odázható programja van.”

Egri kirándulás

— Fiúka, mielőtt elindulunk, menj vécére, mert be fogsz pislni.

— Nem fogok.

— De be fogsz.

— Nem fogok.

— Miért vagy ebben olyan biztos?

— Mert már bepisültem.

Eger izgalmas. Látni kell. A vár, ágyúk, fegyverek, mecses, minaret, püpos fagyaliook nagykanalál, szóval — meseváros. Az autóban az egri várostromot kellett részletesen elmesélni. Most azonban, hogy felkapaszoktunk ide, az ágyúk tövében felbomlott a csatarend, megbolondult a történet. Azt csak én gondoltam olyan

egyszerűen, hogy itt majd magyarok és törökök háborúznak. Recsegve-ropogva kitárol a várkapu és Fűlka parancsára védőgátainak a kurucok, a labancok, itt kurjongat Tenkes kapitánya, sőt megérkeznek a rézbőrű harcokos is, Winnetou és Vadlő, óvatosan besomfordál Tom Sawyer és Huckleberry Finn és egy egészen váratlan fordulattal verobban az egri vár védelmére stukkerral a kezében az Anygál és Kloss kapitány, és legvégül Tony Curtis esik hasra a cipőpertlijében, most legelőbb fegyverszünet van, amíg jól kibőgi magát.